

Aviz al Comitetului Economic și Social European privind „Bunăstarea animalelor — Etichetarea”

(2007/C 161/17)

Prin scrisoarea din 28 noiembrie 2006, președinția germană a Consiliului, în conformitate cu articolul 262 din Tratatul de instituire a Comunității Europene, a solicitat Comitetului Economic și Social European să elaboreze un aviz cu privire la *Bunăstarea animalelor — etichetarea*.

Secțiunea pentru agricultură, dezvoltare rurală și protecția mediului a fost însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă.

Având în vedere caracterul urgent al lucrărilor, Comitetul Economic și Social European l-a numit pe dl NIELSEN raportor general în cadrul celei de-a 434-a sesiuni plenare din 14 și 15 martie 2007 (ședința din 15 martie) și a adoptat prezentul aviz cu 92 voturi pentru, 6 voturi împotriva și 2 abțineri.

1. Concluzii și recomandări

1.1 Se manifestă un interes în creștere, în cadrul UE, pentru promovarea metodelor de producție și creștere a animalelor, capabile să răspundă mai bine decât până acum cerințelor bunăstării animalelor domestice. În acest context, se propune completarea standardelor minime obligatorii în vigoare cu reglementări de etichetare voluntară, care să poată fi utilizate atât în paralel cu etichetarea comercială uzuală, cât și cu etichetarea orientată mai mult pe calitate, printre care se pot menționa în special programele de calitate (în limba engleză „*quality schemes*”). Această procedură va sprijini forțele pieței și nu va suprasolicita inutil nici sistemul politic al UE, nici autoritățile naționale de control. Etichetarea de calitate constituie un parametru esențial în concurența existentă în sectorul alimentar, această etichetare conținând frecvent diverse elemente privind bunăstarea animalelor, care se situează peste nivelul standardelor minime obligatorii în vigoare. Cu toate acestea, este dificil pentru consumatori să înțeleagă pe ce bază s-a efectuat etichetarea și care este conținutul standardelor, iar aspectele privitoare la bunăstarea animalelor nu se bazează întotdeauna pe principii științifice suficiente.

1.2 Un sistem de această natură, bazat pe piață și pe criterii obiective de cuantificare a bunăstării animalelor, va fi mai flexibil, mai eficace și mai orientat către viitor decât criteriile stabilite politic și va fi, din acest motiv, mai bine adaptat evoluțiilor viitoare în materie de producție, care se vor caracteriza printr-o variație mai mare a condițiilor de producție, ca urmare, pe de-o parte, a extinderii UE, a specializării și a diversificării permanente a producției și, pe de altă parte, a mutațiilor structurale privind comerțul cu amănuntul și parteneriatele existente în domeniile dezvoltării produselor și etichetării.

1.3 Este importantă promovarea metodelor de producție și creștere a animalelor, metode capabile să răspundă mai bine cerințelor bunăstării animalelor, atât direct, prin mijloace de formare și prin difuzarea noilor rezultate ale cercetării științifice, cât și prin semnale ale pieței care, în același timp, vor constitui un punct de plecare esențial pentru definirea unei serii de priorități privind formarea, investițiile etc. În acest fel, un sistem de etichetare poate contribui la crearea sinergiei necesare „de la un capăt la altul al lanțului” și, în egală măsură, la o exploatare mai rațională a resurselor. Crescătorii de animale domestice au nevoie de stabilitate, având în vedere că, în prezent, aceștia pot fi supuși unor schimbări mai mult sau mai puțin întemeiate ale cerințelor lanțurilor comerciale cu amănuntul, schimbări care au

un impact asupra previziunilor și strategiei de investiții ale acestora.

1.4 În același timp, ar trebui pus în aplicare un sistem de etichetare în materie de bunăstare a animalelor care să fie mai strict decât cerințele minime, sistem care ar trebui să fie o posibilitate opțională oferită producătorilor, sectorului comercial și celui industrial, astfel încât programele de etichetare private să se poată raporta la cerințe cu o bază științifică și practică, acestea putând fi adaptate în funcție de apariția unor noi date științifice. Modalitățile concrete ar putea consta în posibilitatea de a alege fie o formă de siglă, împreună cu o etichetă colorată, fie un sistem de puncte, care să completeze etichetarea comercială și care să constituie o bază obiectivă de promovare comercială, combinată cu o formă de control privat și independent. În principiu, un asemenea sistem ar putea fi utilizat pentru toate speciile de animale domestice și pentru toate produsele de origine animală. În același timp, în conformitate cu regulile OMC, acesta ar putea fi utilizat, în condiții identice, pentru produsele importate.

1.5 Cu toate acestea, este necesară utilizarea în continuare a dispozițiilor instituționale clasice pentru stabilirea cerințelor minime în cadrul UE, cât și, așa cum s-a procedat până în prezent, pentru etichetarea modului de producție a ouălor și produselor ecologice. Această formă de reglementare este totuși o metodă dificilă sub aspect politic și administrativ și, din acest motiv, se potrivește mai puțin pentru stimularea dezvoltării de metode de producție și de creștere a animalelor care să poată răspunde mai bine cerințelor bunăstării animalelor. În același timp, producătorii, sectorul industrial și comercial de vânzare cu amănuntul ar considera acest sistem ca fiind rigid și birocratic, fără ca acesta, în schimb, să aducă avantaje semnificative consumatorilor.

1.6 Procedura propusă prezintă similitudini de fond cu procedura generală de etichetare ecologică și, în special în UE, cu sistemul comun al etichetelor ecologice. Etichetele ecologice se bazează pe aplicarea principiului comun de producție și pe utilizarea de produse extrem de diferite, ceea ce permite crearea unei mai mari sinergii și asigurarea unui grad mai mare de notorietate a etichetei. Cu toate acestea, din motive de concurență, actorii din sectorul alimentar vor da, în mod natural, prioritate propriilor etichete de calitate, astfel încât „modelul ecologic” nu este direct utilizabil pentru etichetarea în materie de bunăstare a animalelor, care trebuie să se bazeze pe cercetări specifice și pe evaluarea reciprocă a indicatorilor de bunăstare a animalelor.

1.7 În cadrul UE, contribuția la cercetările privind protecția animalelor este, în consecință, de o importanță decisivă pentru a se stabili dacă, în viitor, va fi posibilă integrarea bunăstării animalelor în lanțul care începe de la culturile agricole până la activitățile ulterioare de producție și comercializare, pe o bază științifică și obiectivă. Cu toate acestea, trebuie stabilite, în cel mai scurt timp, elementele unui sistem de etichetare, astfel încât rezultatele cercetărilor și indicatorii unitari, măsurabili și reproductibili să se transforme în strategii concrete și acestea să fie utilizate în sistemul de etichetare, pe măsură ce aceste rezultate devin cunoscute și părțile implicate încep să se familiarizeze cu această procedură.

1.8 În orice caz, este necesară o acțiune de informare de mare anvergură, orientată către consumatori și sectorul de vânzare cu amănuntul etc., care să includă, în special, standardele comunitare minime obligatorii. În același timp, s-ar putea avea în vedere crearea unei pagini Internet și a unei baze de date, cu sprijinul UE, în sensul unei mai mari transparențe și deschideri, cu toate că orientările comune ar trebui întâi aplicate, înainte de publicarea conținutului exact al acestora. În același timp, ar trebui avută în vedere întărirea interdicției și controlului publicității inexacte și înșelătoare, pentru a asigura faptul că întreprinderile își respectă tot mai mult promisiunile cuprinse în propriile afirmații.

2. Context

2.1 Prezentul aviz are scopul, în conformitate cu solicitarea președinției germane a Consiliului, de a descrie sistemele de etichetare posibile în materie de bunăstare a animalelor, ca și modul de concepere a acestor sisteme, în sensul de a promova dezvoltarea de metode de producție și creștere a animalelor care să răspundă într-o măsură tot mai mare la cerințele bunăstării animalelor. Aceste demersuri trebuie văzute în contextul interesului crescând pentru bunăstarea animalelor în Uniunea Europeană, unde bunăstarea animalelor, pe lângă alte considerente etice, se integrează tot mai mult în „modelul social european”. Consumatorii au dreptul să se aștepte (fapt relevant de sondajele Eurobarometrului) ca alimentele de origine animală să fie produse într-un mod care să respecte dispozițiile legale din UE (în special cele privind bunăstarea animalelor) și că există posibilități obiective și credibile pentru alegerea alimentelor produse în condiții de respect deosebit pentru bunăstarea animalelor⁽¹⁾. În plus, există o legătură complexă între, pe de o parte, bunăstarea și sănătatea animalelor și, pe de altă parte, apariția bolilor transmisibile la om.

⁽¹⁾ În conformitate cu articolul din Eurobarometrul special din iunie 2005, intitulat „Attitudes of consumers towards the welfare of farmed animals”, („Punctul de vedere al consumatorilor privind bunăstarea animalelor de crescătorie”), 43 % din consumatorii UE sunt conștienți de problematica bunăstării animalelor atunci când cumpără carne și 74 % din persoanele chestionate consideră că, prin modul acestora de cumpărare, pot avea o influență asupra bunăstării animalelor. În același timp, o serie de studii științifice arată, cu toate acestea, că factorii psihologici și emoționali care influențează consumatorii, cum ar fi apelul la valorile etice și morale sau prezentarea și etichetarea efectuate în cadrul comerțului cu amănuntul, sunt deosebit de complecși. Există, astfel, o diferență între convingerile afirmate și acțiuni, iar o atitudine corectă politic privind o etichetare care să integreze preocupările etice nu duce, în mod necesar, la cumpărarea de produse obținute în condiții de respect deosebit pentru cerințele etice; deciziile de cumpărare sunt mai mult determinate de preț, disponibilitate, sănătate și gust. Cu toate acestea, publicul reacționează foarte vehement atunci când mass-media prezintă cazuri de condiții neadecvate privind animalele de crescătorie sau de laborator.

2.2 Așa cum rezultă din majoritatea studiilor, consumatorii consideră bunăstarea animalelor un parametru esențial al calității produselor; desigur că acest punct de vedere ar putea fi mai puțin accentuat în anumite state membre. Bunăstarea animalelor, respectiv calitatea vieții animalelor, reprezintă suma evenimentelor la care este supus animalul pe parcursul vieții sale: durerea, boala, atitudinile conflictuale, particularitățile de comportament cum ar fi stresul prelungit, trebuie considerate experiențe negative pentru animal, în timp ce repausul, somnul, nutriția, îngrijirea locurilor de înmulțire și a blănii reprezintă experiențe pozitive. Cu toate acestea, nu există nici o definiție unică, recunoscută, a bunăstării animalelor.

2.3 Uniunea Europeană, în special pe baza recomandărilor Parlamentului European, a adoptat o serie de standarde minime în materie de bunăstare a animalelor, sub formă de reglementări clasice emise de autorități. Multe din aceste standarde minime trebuie să facă obiectul unor revizuri în anii viitori, în lumina deciziilor anterioare. În afară de aceasta, au fost puse în aplicare anumite reguli specifice privind etichetarea voluntară a produselor ecologice și etichetarea obligatorie cu indicații privind metodele de producție în cazul comercializării ouălor, ca și anumite reguli accesorii privind comercializarea păsărilor destinate producției de carne și a cărnii de vită.

2.4 Industria alimentară și comerțul cu amănuntul se caracterizează printr-o concentrare și o concurență tot mai mare și utilizează tot mai des etichete de calitate, fapt care demonstrează că se dă o atenție specială diverselor criterii de calitate, inclusiv, într-o măsură tot mai mare, bunăstării animalelor. În paralel cu acest fenomen, organizațiile producătorilor și cooperativele au stabilit o serie de etichete de calitate la nivel regional, care deseori includ aspectele privind bunăstarea animalelor și preocupările privind aspectele ecologice. Unele din aceste produse pot eventual face uz de sistemul comunitar privind protecția indicațiilor geografice și a specialităților tradiționale⁽²⁾.

2.5 În acest sens, există diferențe semnificative de la o țară la alta. Se poate menționa, de exemplu, faptul că pe piața britanică domină etichetele de calitate specifice comerțului cu amănuntul, în timp ce în Franța și Italia, de exemplu, există un număr deloc neglijabil de etichete de calitate la nivel regional. În Țările de Jos predomină tradițional etichetele de calitate din sectorul de prelucrare, cu toate că sectorul comerțului cu amănuntul și organizațiile producătorilor elaborează un număr tot mai mare de etichete. În Suedia predomină etichetele producătorilor, fapt legat de concepția tradițională, prezentă în multe alte țări, care presupune, în mod natural, că produsele naționale ar fi de calitate superioară, inclusiv datorită aspectelor privind bunăstarea animalelor.

⁽²⁾ Regulamentul (CE) nr. 509/2006 al Consiliului din 20 martie 2006 privind specialitățile tradiționale garantate din produse agricole și alimentare, ca și Regulamentul (CE) nr. 510/2006 al Consiliului din 20 martie 2006 privind protecția indicațiilor geografice și a denumirilor de origine ale produselor agricole și alimentare, JO L 93 din 31.3.2006.

2.6 Pe baza experienței acumulate privind funcționarea sistemelor de etichetare voluntară, intenția Comisiei este de a promova, în ceea ce privește bunăstarea animalelor, utilizarea indicatorilor specifici, obiectivi și măsurabili în dreptul comunitar actual și viitor, ca bază legislativă pentru validarea sistemelor de producție care aplică standarde de bunăstare a animalelor mai stricte decât standardele minime stabilite de dispozițiile în vigoare⁽³⁾. Potrivit Comisiei, acest lucru presupune o clasificare a standardelor aplicate în materie de bunăstare a animalelor, în vederea promovării elaborării de metode de producție și creștere a animalelor, care să răspundă mai bine cerințelor bunăstării animalelor și care să faciliteze aplicarea respectivelor standarde atât în cadrul UE, cât și la nivel internațional; în același timp, Comisia intenționează să analizeze posibilitatea unei etichetări comunitare concepute pe această bază.

3. Observații generale

3.1 În calitate de reprezentant al societății civile, este natural ca CESE să-și aducă contribuția la lucrările de concepere a sistemelor de etichetare respective și să-și asume, în comun, răspunderea pentru punerea în aplicare a acestora, sub forma unui sistem comun european, care să poată susține o dezvoltare durabilă în cadrul pieței interne și în schimburile comerciale cu restul lumii. Bunăstarea animalelor face parte din patrimoniul cultural european și din valorile etice ale UE, înscriindu-se în aceeași filozofie ca și responsabilitatea socială a întreprinderilor, protecția mediului și preocupările privind aspectele ecologice; toate acestea fiind, într-o anumită măsură, integrate în dreptul comunitar. Există o anumită identitate comună cu metodele ecologice care, ca sistem durabil de producție agricolă, se bazează pe respectul pentru mediu și pe bunăstarea animalelor.

3.2 În acest sens, CESE sprijină intențiile Comisiei de promovare a bunăstării animalelor în UE pe baze obiective și durabile⁽⁴⁾ și consideră că este de dorit să se pună în aplicare un sistem comun în materie de etichetare, pentru promovarea unor metode de producție și creștere a animalelor care să răspundă mai bine cerințelor bunăstării animalelor. În acest sens, obiectivul principal este sprijinirea forțelor pieței pentru a putea funcționa pe o bază obiectivă și a „se orienta în direcția bună”. În același timp, este importantă promovarea, prin intermediul formării și al difuzării celor mai noi rezultate din domeniul cercetării, a unor metode de producție și de creștere a animalelor care să răspundă mai bine cerințelor bunăstării animalelor. În același timp, prin natura lucrurilor, semnalele pieței vor constitui un punct de plecare pentru stabilirea unei serii de priorități în domeniul cercetării, formării fermierilor, consultanților și medicilor veterinari și în ceea ce privește investițiile viitoare în sistemul de producție. Astfel, sistemul de etichetare poate

⁽³⁾ A se vedea comunicarea Comisiei privind un plan de acțiune comunitar pentru protecția și bunăstarea animalelor în perioada 2006-2010 (COM(2006) 13 din 23.1.2006), în care sunt anunțate inițiative la nivelul OMC, un raport pentru 2009 privind etichetarea obligatorie pentru carnea de pui, un raport pentru 2009 privind aplicarea ulterioară a indicatorilor măsurabili și eventuala stabilire a unei standarde de calitate europene pentru produsele rezultate din sisteme care aplică standarde riguroase în materie de bunăstare a animalelor și crearea unui sistem tehnic și financiar specific, în vederea promovării aplicării unor standarde mai stricte atât în cadrul Uniunii Europene, cât și în afara ei.

⁽⁴⁾ A se vedea avizul CESE 1356/2006 din 26.10.2007 privind „Comunicarea Comisiei către Parlamentul European și Consiliul privind un plan de acțiune comunitar pentru protecția și bunăstarea animalelor în perioada 2006-2010”, ca și CESE 1246/2005, JO C 28 din 3.2.2006 privind „Propunerea de directivă a Consiliului de stabilire a unor reguli minime pentru protecția găinilor destinate producției de carne” (COM(2005) 221).

contribui la crearea de sinergii și la o exploatare rațională a resurselor, nu în ultimul rând având în vedere strategia de planificare și investiții a producătorilor.

3.3 În orice caz, este vorba de un proces pe termen lung care, în mod necesar, trebuie să se deruleze în paralel cu dezvoltarea indicatorilor obiectivi, măsurabili, reproductibili și fundamentați științific privind bunăstarea animalelor și pe baza unei validări a diverselor sisteme de producție. Cu toate acestea, este importantă definirea, într-o fază incipientă, a cadrului și principiilor necesare elaborării unui sistem comun de etichetare în materie de bunăstare a animalelor, astfel încât să fie posibilă pregătirea lucrărilor și integrarea în sistem a indicatorilor standardizați de bunăstare a animalelor, pe măsură ce aceștia sunt stabiliți. Din acest motiv, în cel mai scurt timp trebuie să existe o înțelegere și acceptare din partea părților implicate privind orientările și structura sistemului comun, care poate fi utilizat pentru toate produsele de origine animală pe o bază cât mai satisfăcătoare sub aspectul voluntariatului și flexibilității.

3.4 În același timp, trebuie recunoscut faptul că procesul se complică nu numai datorită lipsei de cunoștințe disponibile cu privire la aspectele bunăstării animalelor și la prioritatea acestora unele față de altele, ci și datorită diversității preferințelor consumatorilor și condițiilor de producție, efectului diferitelor tradiții și niveluri de educație asupra atitudinilor populației, concurenței existente în sectorul alimentar, complexității formelor existente de reglementare legislativă, dificultății de comparare a conținutului etichetelor de calitate private și a insuficienței credibilității privind organele de control publice și private, inclusiv cele legate de importurile în Uniunea Europeană.

3.5 În orice caz, o etichetare clară și informativă constituie un element esențial pentru promovarea metodelor de producție și creștere a animalelor, care să răspundă mai bine cerințelor bunăstării animalelor. Experiența acumulată în materie de produse ecologice și de sisteme alternative de producție a ouălor a relevat că regulile de etichetare sunt de natură să influențeze sistemele de producție în sensul creșterii bunăstării animalelor.

3.6 Reglementările privind etichetarea sunt de competența Uniunii Europene. Acestea fac, în mod constant, obiectul dezbatărilor și conflictelor de interese, iar Comisia intenționează să prezinte o propunere de modificare a directivei privind etichetarea, la sfârșitul anului 2007⁽⁵⁾. O etichetare corespunzătoare și clară este, de cele mai multe ori, rezultatul unui compromis, prin care nu este posibilă satisfacerea tuturor dorințelor și cererilor. Acest lucru este valabil în special în ceea ce privește produsele alimentare, cu privire la care se declară frecvent că cerințele în materie de etichetare sunt prea cuprinzătoare. Autoritățile

⁽⁵⁾ Welfare Quality® este un proiect de cercetare finanțat de UE, la care participă 39 de institute și universități care dispun de o expertiză specială în materie de bunăstare a animalelor. Acest proiect urmărește stabilirea unor standarde de bunăstare a animalelor și a unor strategii concrete fundamentate științific, cu scopul de a integra bunăstarea animalelor în lanțul de producție, de la cultura agricolă până la activitățile ulterioare de producție, comercializare și vânzare, oferind totodată informații adecvate consumatorilor.

competente în domeniul produselor alimentare sunt, în egală măsură, sceptice cu privire la o etichetare și mai largă, care ar putea duce la riscul de a plasa pe un plan secundar informațiile de bază privind proprietățile alimentelor, prin menționarea altor informații. De altfel, nici consumatorii nu sunt siguri în ce măsură este avantajos să dispui de un număr mai mare de informații privind produsele alimentare, în special informații cu privire la aspectele etice. Din aceste motive, etichetarea în materie de bunăstare a animalelor ar trebui să se bazeze pe o siglă de dimensiuni mai mici, combinată cu un marcaj în culori, cu stele sau puncte, care să completeze etichetarea existentă.

4. Importurile în UE

4.1 Crearea în cadrul UE, pe cale legislativă, a unor noi obligații și restricții ar putea crea riscul ca importurile din țări cu standarde mai puțin stricte să afecteze negativ producția și vânzările din cadrul UE, ceea ce ar putea duce și la pierderea de segmente de piață la nivel mondial. Cu toate acestea, concentrarea mai puternică asupra bunăstării animalelor pe piața internă⁽⁶⁾, compusă din 30 de țări europene, cu o populație totală de 500 milioane de locuitori, ar provoca un efect de emulație în țările terțe, iar efectul s-ar face simțit în exporturile acestora către UE. „International Finance Corporation”, care aparține Băncii Mondiale, a atras atenția asupra interesului tot mai mare manifestat la nivel mondial cu privire la bunăstarea animalelor și asupra necesității de adaptare la această tendință, atât în sectorul de producție primară, cât și în cel de prelucrare industrială⁽⁷⁾.

4.2 Este evident că animalele crescute, sacrificate și tranșate în Uniunea Europeană, ca și produsele prelucrate sau neprelucrate rezultate din acestea satisfac criteriile minime ale UE și, în consecință, orice etichetare în acest sens ar deveni inutilă. Pe de altă parte, se solicită frecvent, în mod justificat, ca produsele importate să fie etichetate astfel încât să se indice proveniența acestora sau ca etichetarea să fie efectuată astfel încât să se poată stabili, direct sau indirect, în ce măsură produsul în cauză satisface cerințele comunitare minime. Așa cum s-a menționat deja în avize anterioare ale CESE, pe termen lung trebuie recunoscută bunăstarea animalelor ca fiind un considerent perfect legitim în comerțul cu produse agricole, astfel încât să se poată solicita ca importurile să respecte cerințele minime. În acest context, trebuie analizat mai precis, pe de o parte, în ce măsură ar fi legală o obligație de etichetare care să indice țara de origine a produselor importate și, pe de altă parte, (în cazul în care nu există nici o garanție privind respectarea cerințelor comunitare minime) în ce măsură ar fi legală o obligație de a menționa pe etichetă „metodă de producție necunoscută” sau o formulare similară.

4.3 Pentru a lua în considerare toate produsele agricole europene care respectă standardele europene în materie de bunăstare

⁽⁶⁾ Aici trebuie menționate Norvegia, Islanda și Liechtenstein, care fac și ele parte din piața internă a UE (Spațiul Economic European).

⁽⁷⁾ „Creating Business Opportunity through Improved Animal Welfare” (Crearea de oportunități de afaceri prin îmbunătățirea bunăstării animalelor), International Finance Corporation (IFC), Grupul Băncii Mondiale, aprilie 2006. Sunt 178 țări membre ale IFC, iar această solicitare este valabilă în special pentru investițiile în țările în curs de dezvoltare, care intenționează să exporte în țările dezvoltate. În același timp, multe țări au, în mod tradițional, un cod de conduită în materie de bunăstare a animalelor, fără a avea o legislație în adevăratul sens al cuvântului. Acest lucru este valabil, de exemplu, în cazul Elveției, Australiei, Noii Zeelande, Argentinei și Braziliei.

a animalelor și pentru a le diferenția de cele din afara Uniunii Europene, care nu se supun aceluiași dispoziții, s-ar putea introduce o indicație corespunzătoare privind originea, respectiv o informație cu privire la locul unde s-a cultivat sau produs materia primă din care este compus produsul, în sensul următoarelor date:

- „Agricultură UE”, în cazul în care materia primă agricolă, din care este compus produsul, a fost cultivată sau produsă în UE.
- „Agricultură din afara UE”, în cazul în care materia primă agricolă, din care este compus produsul, a fost cultivată sau produsă într-o țară terță.
- „Agricultură UE/din afara UE”, în cazul în care o parte a materiei prime, din care este compus produsul, a fost cultivată sau produsă în UE iar altă parte într-o țară terță.

Informația „UE” respectiv „din afara UE” poate fi eventual înlocuită, respectiv completată, de o anumită țară, în cazul în care toate materiile prime, din care este compus produsul, au fost cultivate sau produse în țara respectivă.

4.4 Deși compatibilitatea cu reglementările OMC ar trebui să reprezinte un punct de plecare și o premisă pentru orice reglementare, în cazul în care nu există suficientă înțelegere, la nivel internațional, privind acest subiect, așa cum s-a menționat în avizele anterioare ale CESE, UE s-ar putea vedea obligată să pună în aplicare măsuri unilaterale pentru a atrage atenția necesară privind necesitatea adaptării cadrului juridic. În orice caz, importatorii și lanțurile comerciale de vânzare cu amănuntul trebuie să-și asume răspunderea, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, de a se asigura că importurile din țările terțe respectă cerințe comparabile, prin intermediul certificării sau al unor garanții similare.

5. Reglementarea instituțională clasică

5.1 O serie de standarde minime au fost puse în aplicare în UE în materie de bunăstare a animalelor, iar deciziile anterioare obligă Comisia să elaboreze o propunere de revizuire și adaptare a acestora în decursul anilor viitori⁽⁸⁾. Standardele minime au fost stabilite în acte normative detaliate, după negocieri politice laborioase. În viitor, standardele minime ar trebui să se bazeze mai mult pe rezultatele cercetării și pe o analiză obiectivă a situațiilor, ceea ce ar trebui să faciliteze procesul politic. Astfel, reglementările ar trebui să se bazeze pe cunoștințele accesibile în orice moment și ar trebui stabilite la un nivel obiectiv și justificabil, care să reflecte posibilitățile practice ale condițiilor operaționale de producție primară, transport, asomare și sacrificare. Și în viitor va fi necesară continuarea definirii standardelor minime în acest mod, prin aplicarea unei reglementări normative de tip clasic, emise de către autoritățile publice.

⁽⁸⁾ „Comunicarea Comisiei privind un plan de acțiune comunitar privind protecția și bunăstarea animalelor în perioada 2006-2010” COM(2006) 13.

5.2 De asemenea, regulile de etichetare voluntară privind produsele ecologice și indicarea obligatorie, prin etichetare, a metodelor de producție privind comercializarea ouălor au fost stabilite în detaliu în actele normative comunitare. Cu alte cuvinte, dacă la etichetare se utilizează denumiri mai precise, trebuie respectate reglementările comunitare. Trebuie asigurate condiții echitabile de concurență și trebuie furnizate informații corecte consumatorilor. Aceste forme de etichetare, asociate cu obligații detaliate, au fost introduse în cazul în care etichetarea a fost clar solicitată de către consumatori sau a fost importantă pentru buna funcționare a pieței, deoarece astfel se reglementează utilizarea denumirilor comerciale pe care consumatorul le asociază diverselor forme de producție. În afară de aceasta, se creează condițiile juridice minime necesare pentru a evita cazurile de înșelăciune și confuzie pe piață. Și aici, experiența a demonstrat că definirea criteriilor este dificilă și de durată. Totodată, este vorba de o activitate de o amploare considerabilă pentru operatori și pentru autoritățile naționale de control, cu privire la înregistrare, evidența contabilă și vizitele de inspecție. Cu toate acestea, ar trebui păstrată forma actuală de reglementare în aceste domenii.

5.3 În conformitate cu propunerea de stabilire a standardelor minime pentru puii destinați producției de carne, Comisia va prezenta, în termen de maximum doi ani de la adoptare, un raport privind „posibila introducere, la nivel comunitar, a unui regim specific, obligatoriu și armonizat de etichetare a cărnii de pui și a produselor și preparatelor pe bază de carne de pui, bazat pe respectarea standardelor de bunăstare a animalelor”⁽⁹⁾. Astfel se va crea, în funcție de caz, o procedură paralelă cu reglementările comunitare existente valabile pentru sistemele de producție a ouălor, procedură care va conține reglementări de etichetare cu referire la diversele forme de producție.

5.4 Cu toate acestea, modelul clasic de reglementare nu se justifică decât în cazul în care se poate face o distincție între formele de producție definite clar, care sunt ușor de înțeles de către consumatori. Același lucru este valabil pentru reglementarea privind produsele ecologice, care se referă în primul rând la mediu și nu direct la bunăstarea animalelor. Modelul ar putea fi eventual utilizat și pentru creșterea puilor destinați producției de carne, în cazul în care consumatorii sunt în măsură să înțeleagă și să rețină contextul etichetării, dar acest model nu va mai fi clar dacă va fi extins și asupra altor produse de origine animală.

5.5 În afară de aceasta, reglementarea clasică este prea rigidă și prea complicată, având în vedere diversitatea condițiilor de producție existente în Uniunea Europeană extinsă și evoluțiile viitoare ale pieței. Acest tip de reglementare riscă să frâneze sau să blocheze orice evoluție, datorită complexității procedurilor de audit și dificultăților privind luarea în considerare a diferențelor naturale ale modalităților de producție. Acest model este exigent sub aspect politic și administrativ și nu este suficient de atractiv pentru actorii de pe piață; acesta ar reduce atât stimulentele pentru aplicarea etichetelor de calitate private, care ar face referire, de exemplu, la o producție regională. Cu toate acestea, experiența demonstrează că, din punct de vedere administrativ,

controlul ar deveni mai dificil, dacă s-ar trece de la etichetarea voluntară la cea reglementată sau obligatorie.

5.6 Din acest motiv, nu este de dorit nici extinderea suplimentară a modelului clasic de reglementare instituțională la nivelul UE și nici utilizarea etichetării efectuate de autoritățile publice. Acest lucru este valabil și la nivel național, în cazul în care, ipotetic, reglementările naționale de etichetare s-ar afla în conflict cu principiile pieței unice. În același timp, o etichetare care indică faptul că standardele comunitare minime sunt respectate nu ar avea sens decât dacă ar exista niveluri diferite de etichetare, așa cum este cazul producției de ouă.

6. „Modelul ecologic”

6.1 Un sistem voluntar generalizat de etichetare, comparabil cu procedura de atribuire a etichetei ecologice comunitare⁽¹⁰⁾ și cu procedurile naționale corespunzătoare, ar fi mai puțin potrivit pentru promovarea metodelor de producție și creștere a animalelor, care să răspundă mai bine cerințelor bunăstării animalelor. Industria alimentară și comerțul cu amănuntul ar prefera, cu siguranță, continuarea dezvoltării propriilor etichete de calitate. Chiar dacă „modelul ecologic” prezintă mai multe similitudini cu modelul voluntar propus pentru produsele de origine animală, acesta nu ar fi potrivit ca bază pentru punerea în aplicare a criteriilor obiective în materie de bunăstare a animalelor, așa cum un model comparabil cu procedura comunitară de atribuire a etichetei ecologice ar fi prea dificil din punct de vedere administrativ pentru a fi folosit în scopul etichetării privind bunăstarea animalelor.

6.2 Etichetele ecologice actuale funcționează, în principiu, cu ajutorul unui secretariat, care oferă asistență părților interesate privind definirea criteriilor ecologice mai stricte decât criteriile prevăzute de dispozițiile legale, furnizând, în același timp, consumatorilor și cumpărătorilor informații privind etichetarea. Avantajul acestei metode este că, în principiu, este posibilă utilizarea etichetării pentru toate produsele, obținând astfel o mai largă aplicare, prin efectul de sinergie, și o mai mare notorietate a procedurii. Informațiile sunt garantate de către o parte terță independentă, care constituie o dovadă obiectivă și verificată că produsul respectiv a rezultat din metode de producție și exploatare mai ecologice, aplicate pe toată durata ciclului de viață.

6.3 În ceea ce privește produsele de origine animală, stabilirea criteriilor individuale privind creșterea speciilor de animale și condițiile de producție trebuie efectuată de către experți, pe baza rezultatelor cercetării și a unei evaluări detaliate a sistemelor de producție. Astfel, este nevoie de evaluări detaliate și specifice, efectuate de specialiști. Cu toate acestea, indicarea clară și credibilă a „modelului ecologic”, destinată consumatorilor, utilizarea voluntară și etichetarea comună bazată pe piață, etichetare care garantează conformitatea cu criteriile etice specifice aflate la un nivel mai strict decât obligațiile legale minime, sunt utilizate pentru promovarea dezvoltării de metode de producție și creștere a animalelor care să răspundă mai bine cerințelor bunăstării animalelor.

⁽⁹⁾ COM(2005) 221 din 30.5.2005 privind stabilirea unor reguli minime pentru protecția găinilor destinate producției de carne.

⁽¹⁰⁾ Regulamentul (CE) nr. 1980/2000 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 iulie 2000 privind sistemul comunitar revizuit de acordare a etichetei ecologice, JO L 237 din 21.9.2000, p. 1.

7. Etichetele de calitate private

7.1 Etichetele de calitate private funcționează în totalitate pe baza principiilor pieței și în conformitate cu cadrul juridic care interzice publicitatea înșelătoare, fără vreo intervenție specială din partea autorităților publice. Este vorba de sisteme flexibile, care se pot adapta în permanență la evoluția situației. Cu toate acestea, etichetarea nu este optimă în ceea ce privește bunăstarea animalelor. Oferta tot mai mare de mărfuri face ca monitorizarea și comparația între diversele etichete să devină foarte dificile pentru consumator. Promovarea comercială poate da o imagine eronată a condițiilor de producție, iar caracteristicile prezentate cu privire la un anumit produs ar putea să nu se bazeze pe criterii obiective, în special datorită faptului că nu există încă cunoștințe obiective suficiente pentru a justifica afirmațiile respective. Acest lucru duce la o pierdere de credibilitate și o perturbare a concurenței în raport cu produsele mai serioase și condițiile de producție mai bune. Întreprinderile industriale și comerciale pot avea totodată tendința de a-și modifica cerințele în funcție de concurență, într-o manieră care nu este întotdeauna bine fundamentată și care poate produce dificultăți pentru producătorii de animale domestice.

7.2 Din aceste motive este necesară stabilirea unor criterii obiective în materie de producție. Comisia a propus crearea unui centru sau a unui laborator, în special cu scopul de a stabili indicatorii obiectivi privind bunăstarea animalelor⁽¹⁾; în același timp, Comisia se așteaptă ca, pe baza rezultatelor proiectului de cercetare „Welfare Quality Project”, care se va finaliza în 2009, va fi posibilă avansarea în direcția integrării indicatorilor măsurabili în legislația comunitară privind bunăstarea animalelor. În același timp este important să se ia în considerare și alte activități de cercetare și dezvoltare efectuate în statele membre.

7.3 Din acest motiv, în lipsa altei soluții mai bune, este necesar să se facă eforturi de promovare a metodelor de producție și creștere a animalelor bazate pe indicatori fundamentați științific și care să răspundă mai bine cerințelor bunăstării animalelor, ca măsură complementară aplicării etichetelor de calitate private. Acest lucru va da întreprinderilor posibilitatea de a defini și dezvolta, în continuare, propriile etichete, astfel încât să se diferențieze de concurență pe baze reale și obiective și, în același timp, consumatorii vor putea să facă alegerea de cumpărare pe o bază conformă cu realitatea, în funcție de convingerile și preferințele personale ale acestora. Astfel, sistemul va putea funcționa pe baza principiilor pieței, fără intervenția inutilă a autorităților publice. Acest lucru se poate realiza prin intermediul unei indicații, care să arate că produsul respectă o anumită normă a UE supusă unei forme de control independent.

8. Propunerea de etichetare a „bunăstării animalelor”

8.1 Este importantă definirea cadrului și principiilor privind crearea unui sistem comun de etichetare, astfel încât să se pregătească activitatea și să se integreze indicatorii standardizați de bunăstare a animalelor în acest sistem, pe măsură ce proiectul „Welfare Quality” va produce, printre altele, rezultate preliminare suficiente. Acest lucru va permite experților și, după caz,

⁽¹⁾ Așa cum a fost propus în avizul CESE privind comunicarea Comisiei privind planul de acțiune, laboratorul sau centrul respectiv ar trebui creat la nivel mondial, în cooperare cu cei mai importanți parteneri comerciali ai UE, în vederea obținerii unei acceptări internaționale a metodelor stabilite.

centrului pentru bunăstarea animalelor propus, elaborarea criteriilor obiective necesare. În acest cadru, ar trebui să se efectueze o analiză ponderată a diferiților indicatori măsurați pe întreaga durată a vieții animalului, care să ducă la condiții de producție practice și realiste, în sensul de a promova o mai bună interacțiune între cercetare, dezvoltare și utilizarea noilor tehnologii⁽¹²⁾.

8.2 Rezultatul acestor activități ar putea fi transpuse în standarde pentru toate speciile de animale domestice și produsele animale cele mai importante prin intermediul unui mandat acordat centrului respectiv, utilizat în sensul procedurii de etichetare propuse, oferind totodată garanția că indicatorii individuali sunt măsurabili și pot fi controlați ulterior. În același timp, etichetarea în materie de bunăstare a animalelor ar trebui, în cea mai mare măsură, să se bazeze pe indicatori măsurabili și reproductibili ai bunăstării animalelor și nu doar pe sistemele de producție utilizate.

8.3 Comerțul și industria ar putea, în mod voluntar, să eticheteze produsele animale cu o siglă recunoscută la nivel comunitar, care să garanteze respectarea unui standard mai strict decât standardele minime ale UE. Standardele mai stricte ar trebui stabilite printr-un act normativ, cu excepția cazului când este posibil, din punct de vedere juridic, să se apeleze direct la standardele comune. Standardele ar putea, de exemplu, dacă se alege trei niveluri superioare, să se situeze ipotetic la o valoare de 20 %, 40 % și 60 % peste standardele minime, în măsura în care acest lucru ar putea fi considerat adecvat pentru specia animală și produsul în cauză. Garantarea conformității cu cerințele specifice și controlul utilizării etichetei s-ar putea baza pe un control efectuat de către întreprinderile însele, în colaborare cu un auditor, un institut sau un organism independent, sau cu un organism de certificare specializat, care să funcționeze în conformitate cu standardele ISO europene și internaționale în vigoare (din seria EN — ISO — 17000) sau să fie acreditat ca organism de certificare (în conformitate cu EN — ISO — 45011). Cu toate acestea, nu poate fi vorba de nici o aprobare sau autorizație de la caz la caz pentru utilizarea siglei respective, având în vedere mecanismele publice administrative și de control pe care le-ar genera.

8.4 Sigla respectivă ar putea fi combinată, de exemplu, cu un sistem de culori, stele sau puncte, care ar putea fi aplicat pe etichetele comerciale existente, în măsura în care acesta nu contravine sistemului comun de etichetare și etichetării comerciale existente. Acest sistem s-ar putea aplica în același condiții și produselor de import, evitând astfel crearea de probleme legate de reglementările OMC.

9. Măsuri complementare

9.1 Ar trebui avută în vedere și crearea unui site web și a unei baze de date, cu sprijinul UE: responsabilii cu etichetele în cauză vor introduce în această bază de date o descriere a sistemului de etichetare propus, ca și a diverselor etichete și sisteme privind bunăstarea animalelor. Întreprinderile vor putea furniza, în acest cadru, informații privind produsele, demonstrând astfel

⁽¹²⁾ Acest lucru presupune ca indicatorii respectivi ar trebui să includă toate elementele de importanță fundamentală pentru specia avută în vedere privind reproducerea, condițiile de spațiu și stabulație, controalele zilnice, aspectele patologice și sanitare, înțărarea, intervențiile chirurgicale, transportul către abator, asomarea și sacrificarea.

că au un comportament responsabil din punct de vedere etic. Ar fi posibil, de exemplu, ca aceste informații să fie accesibile și în magazine. Baza de date respectivă ar putea servi totodată ca sursă de inspirație pentru dezvoltarea în viitor a acestui domeniu. Această bază de date ar duce la o mai mare transparență, iar riscul apariției unor critici și cel al expunerii la manevre frauduloase și înșelătoare ar putea garanta un anumit grad de autodisciplină și control intern.

9.2 În afară de aceasta, s-ar putea lua în considerare întărirea reglementărilor privind afirmațiile inexacte și înșelătoare, astfel încât s-ar putea impune sancțiuni mai aspre în cazul unui abuz, deși nu este vorba de un sistem de aprobare combinat cu un control efectuat de autoritățile naționale. Desigur, sistemul permite întreprinderilor prezentarea, în mod legal, a afirmațiilor corecte și care nu induc în eroare consumatorii dar, în același timp, este clar că întreprinderile sunt singurele responsabile cu faptul că informațiile privind produsul sunt reale (indiferent dacă aceste afirmații au fost verificate de o terță parte independentă sau nu).

9.3 O altă posibilitate (care este de departe cea mai simplă) constă în a sprijini numai continuarea dezvoltării sistemelor de etichetare private, prin intermediul campaniilor de informare adresate consumatorilor și comerțului cu amănuntul, fără a lua alte măsuri. Cu toate acestea, așa cum s-a afirmat anterior, o asemenea metodă nu ar fi suficientă. Indiferent de alegerea sistemelor de etichetare sau a altor măsuri, ar trebui efectuate, în orice caz, campanii de informare de mare amploare, în cazul în

care s-au stabilit bazele necesare în acest sens. Acest lucru se poate realiza prin intermediul conferințelor destinate liderilor de opinie și cu ajutorul televiziunii sau articolelor din presă, iar Comisia și autoritățile naționale respective ar trebui să joace un rol esențial în acest sens, împreună cu, de exemplu, organizațiile fermierilor, ale consumatorilor și cu organizațiile de protecție a animalelor.

9.4 Pe parcursul timpului au existat solicitări privind stabilirea unei etichetări naționale obligatorii cu privire la originea produsului, în contextul preferinței generale pentru produsele naționale. În ciuda faptului că agenții economici au invocat riscul perturbării concurenței, până acum, un principiu fundamental a fost acela că a fost posibilă stabilirea, la nivel național, a unor reglementări mai restrictive privind bunăstarea animalelor, decât cele prevăzute de standardele obligatorii minime. În cazul în care, în conformitate cu principiul subsidiarității, se lasă la latitudinea fiecărui stat membru posibilitatea de dezvoltare a propriilor sisteme de etichetare în materie de bunăstare a animalelor, în funcție de condițiile de producție și de interesele consumatorilor, acest lucru ar putea degenera ușor într-o favorizare unilaterală a produselor naționale, iar orice formă de etichetare națională obligatorie ar deveni incompatibilă cu piața internă și cu reglementările comunitare privind concurența. Cu toate acestea, statele membre care introduc cerințe minime mai stricte pentru una sau mai multe ramuri de producție, au posibilitatea, după caz, să permită acestor ramuri să participe la sistemul de etichetare propus.

Bruxelles, 15 martie 2007.

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Dimitris DIMITRIADIS
